

CMS
PRIMJENO: 22.09.21
BROJ 2/27-2021

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
DRŽAVNA TAJNICA**

KLASA: 018-01/19-01/607
URBROJ: 511-01-131-21-691
Zagreb, 16. rujna 2021.

**CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE
n/p članice Izvršnog odbora, gđe. Tee Vidović Dalipi**

PREDMET: Zahtjev za pristup informacijama o neovisnom mehanizmu nadzora;

Poštovana gospođo Vidović Dalipi,

Vezano za Vaš dopis od 21. srpnja 2021. godine kojim ste zatražili informacije o Nezavisnom mehanizmu nadzora u prilogu Vam dostavljamo odgovore na postavljena pitanja.

S poštovanjem,

DRŽAVNA TAJNICA

Terezija Gras

Prilog: kao u tekstu;

NEZAVISNI MEHANIZAM NADZORA POSTUPANJA POLICIJSKI SLUŽBENIKA U PODRUČJU NEZAKONITIH MIGRACIJA I MEĐUNARODNE ZAŠTITE

Republika Hrvatska jedina je država članica Europske unije koja je uspostavila nezavisni mehanizam nadzora postupanja policijskih službenika prema migrantima, koji se od 2008. godine provodio u suradnji s UNHCR-om i Hrvatskim pravnim centrom.

Od 2012. godine mehanizam nadzora postupanja policijskih službenika provodio se na temelju Sporazuma potpisanog između Ministarstva unutarnjih poslova, UNHCR-a i Hrvatskog pravnog centra. Na temelju potpisanoga Sporazuma izrađen je Protokol o provedbi mehanizma praćenja u 2012., 2013., 2014., 2018. i 2019. godini. Navedeni mehanizam praćenja bio je potpuno neovisan, a UNHCR i Hrvatski pravni centar bili su odgovorni za njegovu provedbu. Mehanizam je financiran isključivo sredstvima UNHCR-a, čime je dodatno osigurana njegova neovisnost.

Iako je Ministarstvo unutarnjih poslova iniciralo nastavak provedbe aktivnosti nezavisnog mehanizma nadzora i u 2020. godini, zbog kontinuiranih pritisaka i kritika pojedinih zastupnika Europskog parlamenta, pojedinih institucija Republike Hrvatske te organizacija civilnog društva o njegovoj neobjektivnosti i netransparentnosti, nije došlo do nastavka provedbe Protokola s UNHCR-om i Hrvatskim pravnim centrom.

Koje su organizacije i institucije uključene u monitoring mehanizam te u kojem svojstvu?

U Nezavisni mehanizam nadzora uključene su Akademija medicinskih znanosti Hrvatske, Akademija pravnih znanosti Hrvatske, Centar za kulturu dijaloga, Hrvatski Crveni križ i prof. dr. sc. Iris Goldner Lang kao nezavisni pravni stručnjak. Po jedan predstavnik navedenih organizacija civilnog društva te prof. dr. sc. Iris Goldner Lang članovi su Koordinacijskog odbora Nezavisnog mehanizma nadzora, dok neposredne aktivnosti u okviru Nezavisnog mehanizma nadzora provode po dva predstavnika navedenih organizacija civilnog društva.

Tko je, na koji način i po kojim kriterijima birao uključene aktere?

Nezavisni mehanizam nadzora postupanja policijskih službenika temelji se na uspostavljenoj suradnji Ministarstva unutarnjih poslova i prethodno navedenih organizacija civilnog društva te prof. dr. sc. Iris Goldner Lang. Provođitelji aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora u svom dosadašnjem radu iskazale su se u svojim područjima djelovanja – zaštita ljudskih prava te pravnih i medicinskih znanosti, te raspoložu potrebnom stručnom ekspertizom, kao ključnim kriterijima za uspostavu suradnje.

Na koji način je osigurana neovisnost monitoring mehanizma?

Neovisnost Nezavisnog mehanizma nadzora osigurana je kroz uspostavljenu strukturu, stručnu ekspertizu provoditelja aktivnosti te izvor financiranja. Ministarstvo unutarnjih poslova u okviru Nezavisnog mehanizma nadzora ima isključivo logističku ulogu prilikom najavljenih posjeta zelenoj granici iz sigurnosnih razloga provoditelja aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora na teško dostupnim područjima, područjima pod minsko-eksplozivnim sredstvima i dr. Ministarstvo unutarnjih poslova je predmet nadzora koji provodi novi mehanizam, tj. „*onaj koga se nadzire*“.

Tko će i na koji način te iz kojih izvora i u kojem iznosu financirati sudjelovanje u mehanizmu?

Aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora financiraju se europskim sredstvima.

Hoće li provoditelji monitoringa financijska sredstva dobivati direktno ili posredstvom Vlade odnosno Ministarstva?

Sredstva za aktivnosti Nezavisnog mehanizma od strane Europske komisije uplaćena su u Državni proračun radi daljnjeg transfera provoditeljima aktivnosti.

Koji je konkretan opseg monitoringa, odnosno na kojim će se mjestima provoditi, koliko često i hoće li monitoring aktivnosti biti najavljene ili nenajavljene?

Aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora obuhvaćaju 20 promatranja (najavljena i nenajavljena) postupanja policijskih službenika prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite u provedbi propisa koji reguliraju nadzor državne granice i pružanje međunarodne zaštite, najavljene posjete zelenoj granici te uvid u pravomoćno okončane spise po podnesenim pritužbama na navodno nezakonito postupanje prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite. **Neposredne aktivnosti** Nezavisnog mehanizma nadzora provode se od strane po dva provoditelja organizacija civilnog društva.

U okviru Nezavisnog mehanizma nadzora predviđena je uspostava **Koordinacijskog odbora** čija uloga je stručno usmjeravanje i upravljanje aktivnostima Nezavisnog mehanizma nadzora te izrada polugodišnjeg i završnog izvješća o postupanju policijskih službenika dok će sažetak završnog izvješća biti javno objavljen na mrežnim stranicama Ministarstva unutarnjih poslova. Koordinacijski odbor čini po jedan predstavnik organizacija civilnog društva.

Osim Koordinacijskog odbora, Nezavisnim mehanizmom nadzora predviđena je i uspostava **Savjetodavnog odbora** kao neformalnog tijela koje bi se sastajalo dva puta godišnje radi davanja smjernica za eventualno potrebno unaprjeđenje ovoga novog mehanizma nadzora. U okviru Savjetodavnog odbora poziv za sudjelovanje upućen je Europskoj komisiji, europskih agencija (FRA, Frontex, EASO), međunarodnim organizacijama (IOM i UNHCR), Uredu pučke pravobraniteljice, Uredu pravobraniteljice za djecu, Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske. Osim navedenih, na sastancima Savjetodavnog odbora moguće je i sudjelovanje predstavnika Koordinacijskog odbora radi neposrednog pružanja svih relevantnih informacija o provedenim aktivnostima.

Nezavisni mehanizam nadzora postupanja policijskih službenika uspostavlja se na vrijeme od jedne godine s mogućnošću produljenja, dok će se aktivnosti provoditi na granici (graničnim prijelazima/polijskim postajama/polijskim upravama) Republike Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Republikom Srbijom te u prihvatnim centrima za strance.

Jesu li predviđene promjene policijske opreme i koje kako bi se osigurala transparentnost (npr. tjelesne kamere, GPS tragači, itd.)?

U okviru uspostavljenog Nezavisnog mehanizma nadzora nije predviđena nabava policijske opreme.

Jesu li predviđene dodatne edukacije policijskih službenika o sustavu azila i ljudskih prava?

U okviru uspostavljenog Nezavisnog mehanizma nadzora nisu predviđene dodatne edukacije policijskih službenika o sustavu azila i ljudskim pravima. S druge strane, policijski službenici se o sustavu azila i

Ljudskim pravima educiraju u okviru obrazovnog programa na Policijskoj akademiji dok je dodatna edukacija omogućena u okviru projekata financiranih europskim sredstvima.

Na koji način će i koliko često javnost biti upoznata s nalazima monitoring mehanizma?

Neposredni provoditelji aktivnosti ispred organizacija civilnog društva izvršit će ukupno 20 promatranja, uključujući i najavljene posjete zelenoj granici. Neposredni provoditelji u roku od sedam (7) dana od provedenog promatranja zajednički sastavljaju pojedinačno izvješće i dostavljaju ga Koordinacijskom odboru.

Koordinacijski odbor na osnovi pojedinačnih izvješća izrađuje polugodišnje i završno izvješće o postupanju policijskih službenika u području nezakonitih migracija i međunarodne zaštite. Sažetak završnog izvješća bit će objavljeno na mrežnim stranicama MUP-a.

Isto tako, Savjetodavni odbor sastaje se dva puta godišnje te je na tom neformalnom tijelu odluka na koji način će učiniti javno dostupnim svoje aktivnosti.

Ministarstvo unutarnjih poslova ne sudjeluje u provedbi neposrednih aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora, radu Koordinacijskog ili Savjetodavnog odbora, osim ako bude izričito pozvano.

Na koji način će se osigurati provedba učinkovitih i neovisnih istraga o slučajevima monitoringom utvrđenih povreda ljudskih prava?

Sukladno članku 5. Zakona o policiji („Narodne novine“, broj: 34/11, 130/12, 89/14, 151/14, 33/15, 66/19) fizička ili pravna osoba koja smatra da su joj djelovanjem ili propuštanjem djelovanja policijskog službenika u primjeni policijskih ovlasti povrijeđena njezina prava ili slobode, ima pravo Ministarstvu unutarnjih poslova (policijskoj upravi ili sjedištu Ministarstva) podnijeti pritužbu u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu. Pritužba mora biti razumljiva i sadržavati podatke temeljem kojih je moguće provesti postupanje. Temeljem zaprimljene pritužbe, izvršiti će se potrebne provjere te o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama, u roku od 30 dana izvijestiti će se podnositelj pritužbe. Ako podnositelj pritužbe nije zadovoljan sadržajem odgovora, može podnijeti prigovor Službi za unutarnju kontrolu Ministarstva unutarnjih poslova, koja će provesti dodatne izvide i provjere te također izvijestiti podnositelja. Ako podnositelj nije zadovoljan niti odgovorom Službe za unutarnju kontrolu, može podnijeti prigovor Povjerenstvu za rad po pritužbama u Ministarstvu unutarnjih poslova. Povjerenstvo za rad po pritužbama čini devet članova koje predlažu organizacije civilnog društva, organizacije stručne javnosti i nevladine organizacije. O svom radu, Povjerenstvo izvješćuje Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora.

Isto tako, sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku, svaka osoba (fizička i pravna) koja ima ozbiljna i određena saznanja o kaznenom djelu i počinitelju, može o tome izvijestiti policiju, odnosno podnijeti kaznenu prijavu (moguće i anonimnu) državnom odvjetništvu ili policiji. Državno odvjetništvo samostalno je i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela. Po zaprimanju kaznene prijave, policija je istu dužna dostaviti državnom odvjetništvu odnosno ako je kaznena prijava podnesena izravno državnom odvjetništvu, državno odvjetništvo izdaje policiji nalog za provođenjem izvida kaznenih djela.

O eventualno utvrđenim povredama ljudskih prava, provoditelji aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora imaju mogućnost postupiti sukladno pozitivnim pravnim propisima, dok će Ministarstvo unutarnjih poslova u tom smislu poduzeti sve zakonom propisane obveze.